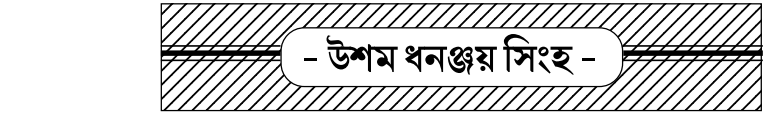

মণিপুৰনা ইন্দিয়াদা তিল্লবা মতুংদা ওইৰম্বা লৈঙাক -২ ৪

দিসেম্বৰ ১৬, ১৯৯৭ তা শ্ৰী ৰাহেংবম নিপামচাবু মণিপূৰণী গৰ্ভৱৰ শ্ৰী ও এন শ্ৰীভগ্নাতানা ৰাজভাব দা মণিপূৰণী চীফ মিনিষ্টৱ ওইনা ৰাশকহনখি। হায়ৰিবা নুমিংতুলা য়ুনাইটেদ ফ্ৰণ্টকী মেম্বৰ ২৫সু কেবিনেট মিনিষ্টৱশিং ওইনা ৰাশকহনখি। দিসেম্বৰ ২২, ১৯৯৭তা মিনিষ্টৱশিংগী পোৰ্টফেলিওশিং য়েহ্লোকখি।

১) শ্ৰী ৰাহেংবম নিপামচা- চীফ মিনিষ্টৱ, কনফিছেদ্বিএল এন্দ্ কেবিনেট দিপাৰ্টমেণ্ট, পাৰ্সনেল এন্দ্ এ আৱ দিপাৰ্টমেণ্ট, হোম, ফুদ এন্দ্ সিভিল সপ্লাইস, জেনৱেল এদমিনিষ্ট্ৰেচন, লো এন্দ্ লেজিসলেটিভ এফেৱাৰস, কো-ওপৱেসন, অতৌদা পীদৰশিং; ২) ডাক্তৰ এন চন্দ্ৰমনি – মিনিষ্টৱ ৱাৰ্জ; ৩) শ্ৰী ঐচ লোখোন – মিনিষ্টৱ ফাইনান্স, এক্সাইজ এন্দ্ টেক্সেসন; ৪) শ্ৰী এম নিল্লচন্দ্ৰ – মিনিষ্টৱ আই এফ সী; ৫) শ্ৰী ঐচ বিদূৰ – মিনিষ্টৱ পি ঐচ ঈ; ৬) শ্ৰী এম কুমাৰ – মিনিষ্টৱ হায়ৱ এদ্যুকেচন এন্দ্ ইলেক্সন; ৭) শ্ৰী মোৰুং মোকুংঙা – মিনিষ্টৱ হেলথ; ৮) শ্ৰী এম বাবু – মিনিষ্টৱ ইকোনোমিক্স এন্দ্ ষ্টেটটিক্স; ৯) শ্ৰী টি এন হাওকিপ – মিনিষ্টৱ সেৱিকলচৱ; ১০) ভি হংখালিয়ান – মিনিষ্টৱ এম আই এন্দ্ টুৱিৰজম, সাইন্স এন্দ্ টেক্সেলোজি; ১১) শ্ৰী এম কুঞ্জো – মিনিষ্টৱ ভেটৰিনৱৰি এন্দ্ এনিমেল হজৰ্বেদৰি এন্দ্ দি আই পি আৱ; ১২) শ্ৰী গুমথং হাওকিপ – মিনিষ্টৱ হোৰ্টিকলচৱ এন্দ্ পোইল কঞ্জাৰ্বেচন; ১৩) শ্ৰী এলাংবম কুঞ্জেশ্বৰ – মিনিষ্টৱ ৰেভেন্যু এন্দ্ প্লায়িং; ১৪) শ্ৰী এন তোম্বা – মিনিষ্টৱ সোসিএল ৰেলফেৱা; ১৫) শ্ৰী ক্ষেত্ৰিময়ুম ইৱাবত – মিনিষ্টৱ এদ্যুকেচন (এস); ১৬) প্ৰোফেচৱ গাংমুমে কাইমে – মিনিষ্টৱ ফোৱেষ্ট এন্দ্ ইনভাইৱনমেণ্ট এন্দ্ লো; ১৭) ডাক্তৰ ৰাই জিভেন – মিনিষ্টৱ ফেমিলি ৰেলফেৱা; ১৮) শ্ৰী এন মন্দি – মিনিষ্টৱ এপ্ৰিকলচৱ; ১৯) শ্ৰী এন বিৱেন – মিনিষ্টৱ ফিচৱিৰজ, লেবৱ এন্দ্ এমপ্লোইমেণ্ট; ২০) শ্ৰী এম হেমন্ত – মিনিষ্টৱ য়ুথ এফেৱাৰস এন্দ্ স্পোৰ্টস; ২১) শ্ৰী আই হেমোচন্দ্ৰ – মিনিষ্টৱ মাহুদ; ২২) শ্ৰী শোচিংকুপ – মিনিষ্টৱ ট্ৰান্সপোৰ্ট এন্দ্ গৰ্ভৱণেণ্ট প্ৰেস; ২৩) শ্ৰী গোবিন্দস কৌছৌজম – মিনিষ্টৱ পৰাৱ; ২৪) শ্ৰী শামুএল জেদ্দাই – মিনিষ্টৱ দিভলপমেণ্ট ওফ ট্ৰাইবেল এ্ৰ দ বেকৱাৰ্ড ক্লাসেস; ২৫) শ্ৰী এন যাত্ৰা – মিনিষ্টৱ কম্বাৰ্স এন্দ্ ইন্দ্ৰষ্ট্ৰিজ; ২৬) মহম্মদ আবদুল সলাম – মিনিষ্টৱ ৱৱৱেল দিভলপমেণ্ট এন্দ্ পঞ্চায়তি ৱাজনি।

দিসেম্বৰ ২৯, ১৯৯৭তা শ্ৰী কে বাবুধোনবু মণিপূৰ লেজিসলেটিভ এসেমব্লিগী স্পিকৰ খনখি। মহাক হাম্মা দেপুটি স্পিকৰ ওইৱম্বনি। মহাক্স এম পি পিগী লুচিংবা শ্ৰী আৱ কে ৱনবীৱদণী ভোট অনী হেমা ফ্বন্দুনা কাখি। কোংগ্ৰেসকী মীৱেপ শ্ৰী ৰাই ইৱাবত মশা ফাওবা ভোট খাদবদণী ভোট ফংখিদে।

জন্মূৱাৰী ১২, ১৯৯৮দা শ্ৰী ৰাহেংবম নিপামচা খাজৰণী ভোট লৌনবদা মায় পাৰখি। জন্মূৱাৰী ২১, ১৯৯৮দা নাগা এন জি ওশিংনা নাগা এম পি, এম এন এশিংবু ফেব্ৰুৱাৰী ৭, ১৯৯৮ ফাওবণী মনুংদা ৰিজইন তৌগদবনি হায়ৱশ্বী।

জন্মূৱাৰী ২৩, ১৯৯৮দা ডাক্তৰ এন চন্দ্ৰমনিবু দেপুটি চীফ মিনিষ্টৱ ওইহনখি। জন্মূৱাৰী ৩১, ১৯৯৮দা শ্ৰী হাওখোলটেপু ত্দুবীদণী লম্বা য়াওন্দা কাখি। ফেব্ৰুৱাৰী ৩দা নাগা এম এল এশিংনা নাগা হোহোে, য়ু এন সীনা ফম খাদোকউ হায়বদু য়াখিদে।

ফেব্ৰুৱাৰী ১৬, ১৯৯৮দা লোক সভা সিট ২গী ইলেক্সন অমসুং এসেমব্লি সিট ৪গী বাই ইলেক্সন পাঙথোকখি। মাৰ্চ ২, ১৯৯৮দা ভোট মশীং থিবা হৌখি।

মাৰ্চ ৩দা শ্ৰী থৌনাওজম চাউববু ই্ৰৱৰ মণিপূৰণী অমসুং কিম গাংত্বেবুনা আউটৱ মণিপূৰণী মীৱেপ ওইনা খনখি। এসেমব্লি সিট ৪গী বাই ইলেক্সনগী ফলসু লাউথোকখি। এন লালানা খুন্দ্ৰাকপম এ সীদণী, মহম্মদ মহম্মুদ্দিন শাহনা ক্ষেত্ৰিগাও এ সীদণী, শ্ৰী টি থাংজালামনা হেংলেপ এ সীদণী অদুগা শ্ৰী থাংখানলাননা সিংহাট এ সীদণী কাৱে হায়না লাউথোকখি।

মাৰ্চ ১১, ১৯৯৮দা এসেমব্লি বাই ইলেক্সদা কাৱৰকপা মথোয় ঐবু স্পিকৰ শ্ৰী কে বাবুধোননা এম এল এ ওইনা ৰাশকহনখি।

মে ৪, ১৯৯৮দা শ্ৰীানিপামচানা লুচিংবা মিনিষ্টি অসি হোংদোক হোংজিন তৌখি। শ্ৰী এন যাত্ৰাবু লৌখোল্লগা শ্ৰী এন বিহাৰি, শ্ৰী দৱ্লিয় থৌইবা মথোয় অনীবু কেবিনেট মিনিষ্টৱ ওইনা হাপচিনখি। মহম্মদ হেমশাউদ্দিন শাহ, শ্ৰী কে এস ঐচ বিৱেন, শ্ৰী এস ৱাজেন অমসুং শ্ৰী থাংমিনলেন কিপজেনবু মিনিষ্টৱ ওফ ষ্টেট ওইনা হাপচিনখি।

মে ১৪, ১৯৯৮দা চীফ মিনিষ্টৱ শ্ৰী ৰাহেংবম নিপামচানা শ্ৰী এন যাত্ৰাবু লৌখোকখি।

শ্ৰী এন বিহাৰি মিনিষ্টৱবু জি এ দি, ৰেট এন্দ্ মিজৱ, ডাক্তৰ দৱ্লিয় থৌইববু মিনিষ্টৱ কো ওপৱেসন, আৰ্ট এন্দ্ কলচৱ মহম্মদ হেশামুদ্দিন মিনিষ্টৱ ওফ ষ্টেট (ইন্দিপেণ্দেণ্ট চাৰ্জ) না কশ্মান্দ এৱিৱা দিভলপমেণ্ট ওথোৱাৰিট (কাদা) এন্দ্ লোক্তাক দিভলপমেণ্ট ওথোৱাৰিট, শ্ৰী কে এস ঐচ বিৱেননা মিনিষ্টৱ ওফ ষ্টেটনা ফুদ এন্দ্ সিভিল সপ্লাইজ, শ্ৰী এস ৱাজেন

হাওজিং ফোৱ ওল, ঐ অমদি কুমগী নোং

তশেংনা ইফ্ফালগী লম্বীশিং নোং হেক তাবা খুদিং কোয়লাস থাৱবসু কোয়লাস হেক উ দবমথৈ লৈনাংনা পুম্‌কু কুপ্তা তোকদ্ৰি। হাওজিং মথোয় প্ৰোফ্ৰা ৷ অমুক্সু হেল্লি। মসি অনৌবা লৈঙাক্সু মীংয়েং মপুং ফানা চঙৰা উদ্দি। উৰকপদি ওইস্নু। নংত্ৰবাদি ঐখোয় অনানবা লম্বীদা কৈদৌঙৈ তৰু তনাম্মা চংপা ও ম্লক পা হায়ববুদি য়েংথিবা তাৰি।

মপুং ওইনা ৰাৰ্দ নম্বৰ ৮ অমসুং ৯গী ফিল্ড ভেৰিফিকেসন্দা সৰ্তে চহ্ননবা শেশ্বা ওফিসল টিম অসি জিৱিবাম মু্যিনিসিপাল কাউন্সিলনি। জিৱিবামদণী ওফিসল তৱেং পুন্দনা ইফ্ফাল মু্যিনিসিপাল কোৰ্পোৱেসনগী হাওজিংঘী ফিল্ড ভেৰিফিকেসন য়াওবা লাৰ্ণিবশিংবু এগজিকুটিভ ওফিসৱ মৈনম ৱাজেমা লুচিদুনা লাৰুপনি। মৈনম ৱাজেনসু থবক খুদিংমক ঈংনা তপ্ৰা, মমুং তাদ্ৰিবমথৈ খাদোক্তবা যৌদাম ৱবিদ্ৰেগুস্তা ওফিসৱনি। শাংলবা জিৱিগী লম্বীদা লাঞ্ছা ইফ্ফালগী হাওজিংগী ফিল্ড ভেৰিফিকেসন য়াওৱিৰবা ঐখোয় পুম্মক্ৰু ৷ থাগৎফম থোক্ই। মপুং ওইনা ষ্টেট মিসন দিৱেস্তৰগী অনৌবা ষ্ট্ৰেটিজি অমা ওইনা পায়খৎপা যৌদাং মায় পাক্ৰে লৌবা যাৱে।

ৰাৰ্দ নম্বৰ ১০ সয়াং, তখেল্লম্বম লৈকায়, হাওৱোকস্মী অকোয়বা মফমনা মপুং ওইবা লমনি। ৰাৰ্দ অসি মতম অমদদি শম্বুলৈ শেকপিয়া অহিংবা ওইদুনা মাগী মগুগনা অতিম্মা পক্সা ৰাংদুনা মালেমদা শোন্নৱম্ববসু গুসিদি শম্বুলৈ শেকপিন মণিপূৰণী লৈমায়দগী উবা ফংদ্ৰে। অসিনি গুসি ঐগী ইৱমদমগী চহ্ননবী ত্ৰুং কোয়বা গুদমবদুনা শম্বুলৈ শেকপিনদসু চৈথেং ফংলে। হাওজিং হৌদ্ৰিঙেদা হাওজিং থিবা চহ্ননবা লম্বীসিনি থম্মা মৰু ওইৰিবা। ফতে লম্বী সৱক ফতে। পোৰ্ট হোয়না লৈথে ওইবা শিন্ধুথিংনা মফেন ওইৱগা চহ্ননবা ওইৰিবা লৈৱক খুল্লজা লৈৰিবা মীওইশিংসিগী মমলসিনা স্মাৰ্ট সিটি ওইবা তাৱবৱা। ৰাৰ্দ অসিসু লায়ৱবা মশীং য়াম্মা ৰাৰ্দ অমা ওইৰি। হাওজিং ফোৱ ওলগী লমদদি। শাজসন লুৱিৱদি নাটে চাদ্ৰবা লৈনৱিৰা য়ুম অদ্দণী হোংদোক্কা অনৌববু শাদ্ৰিফাওবদি য়াওনগদৌৰিবা লম মচেং অমফাওবা লৈতবা য়াওহৌবদুনি। মপা মপূনা থম্বীৱম্ববসু য়োন য়োন্দুনা চাখিবদণী মপূনা শৈদাংবগী ফীভম ওলহৌবা মপুং ওইৰবা বেনিফিসিৱ কয়ামৰুফ লৈহৌৰি। শম্মা হায়ৱদা শেহ্লোক লম্বী মৱাং কায়হৌদবা য়ুমকোক মশীং য়াম্মি। শম্মি অঙম্ম মচেং পীগনি লাউবনদি য়াৱেই। হায়নবা অমসু লৈ ইনাকখুবনা তৱানা লায়ৱবা অমা শৌগৎপা গুদমে। তশেংবদি নোংমগী শূৱগা চাবা ইমুং মৱাং কায়ৱিবসি কমদৌনা হিংবগী লম্বী পীগনি হায়ববিসু অচৌবা অৰুবা অমদি ওইৰি হায়নীংই। নোংমা নোংমগী হৌখিবনা অসুক শাংলবা মতমসি লম্বী থোং, ইৱম-নাল্লা অসুক শোখৰিবসি কৰি অৰাংপা লৈনবনো মৰী লৈনবশিংনা কৃপ্পা য়েংশিনবা মথৌে তাই। হাওজিংখক্তনা ওইবা য়াদবা পুগ্নিনি। অদূৱ মসিগী মতেংসিনসু অচৌবা মতেং অমদি ওইৱে। থেংলবসু থেংনা য়ুম কৌমীমক্তদি অৰ্বানগী টাউন ২ ৭মক্তা চহ্ননবা য়াৰা নোংজু নুশা গাৰুখোকপা গুস্তা অপীকপা য়ুম অমদি শোয়দনা পীৱগনি অমদি টাউন খৱদদি পীৰা হৌৱে। মসিসু অচৌবা খুদোলৈ ওইৱে লায়ৱবশিংগীদি। অদূৱ হন্দক লাৰ্ণিবা খৌৱাং অসিনা লাৰ্ণিবা কুম্‌জা ২০২২ ফাওবা চহ্ননগদবনি। মসিফাওবগী মনুংদা শাহৌদ্ৰবদি নৌনা শাজগে হায়বা যাৱেইদৌৱিবনি। অদুনা গুসি চংলিবা থোঙচং অসিগী মৰুম্মদা কয়াম চিখবা লৈহৌৱমগদগে হায়ববু খৱা ৰানা থোঞ্জি।

ৰাৰ্দ নম্বৰ ১৬ শিংজমৈ কেন্দ্ৰগী মপুং ওইবা মফমনি। লীৰা লম্বী, হেৱাঙ্গেইথোং, চিংগুমথা অপূস্মা মফম খৱনা কোল্লিবা লম অসিসু লম্বী থোং নাটে চাদনা কুম পূৱবা গাভুনি। অদূব হন্দক্তি ওনৱেবল স্পিকৰনা চহ্ননগী লৈৱক খৱদি মওং তানা শেমগৎপা হৌৰিবে। ঐখোয়না খঙলকপদণী গুসি ফাওবনা মওং তাৱক্ৰবা লৈৱকশিংনি। জগান্ধা অচৌবা লৈৱক, সাপম লৈৱক, সাপম লৈৱক মনিং, দ্ৰেনসু য়েংবা নুংগুইৱে, লম্বীসু ফৱে হায়না লৌবা যাৱে। অসিগুম্মা ৰাৰ্দ খুদিংমকী লৈৱকশিং পীনাৰি। অদুগা ফেল ওইৰিবা মহৈৱোয় কয়গী অমদি লায়ৱবগী পনখৌগী মখাদা লৈৰিবা মহৈৱোয় কয়গী লম্মাই মহৈলৈশাঙ কয়াদা মহৈ তম্মা গুদমজদবা কয়গী তফ্ফম ওইৰিবা এদেদ ফুল কয়গী হুহুবা থাজ লৈৰিবা মহৈৱোয় কয়গী মৱমদা কৱিগুস্তা অমত্তা খনবীদনা লৈৰিবা মওং অসিনদি অফবা খুম্মাই অমদা লাৰুপা যাৱেই। গুসি ফাওবদা শুপ্ৰগী থা অমদা লুপা ৩০০০ খক ফংলগা অঙাং হৈনবা তৰুপীৰা মদুসু থা খুদিংগী ফংহ্ননবীবাসু নভবা অসিদা কৱস্তা ওজানা মন্ধ্যায় য়াওনা কৱস্তা মহৈ তম্বীৰা গুফ্ফম থোকপগে?

লৈঙাক্সা চহী ৩৮ চুপ্পা য়েংশিনবীদনা লৈৰিবা এদেদ ফুল কয়াবু অনৌবা মওংদা শেমগৎ শাগৎপীনবা খৌৱাং খৌশিল কয়া পায়খৎপীদুনা লায়ৱবগী পনখৈ মখাদা লৈৰিবা অঙাং কয়গী মফম ওইৰিবা এদেদ ফুল কয়াবু মীংয়েং চভবীৰা চুমদ্ৰা? ফমা-মপানা থওই-ৰাওইবীদ্ৰবা, মফি-মৱোল নিংথিনা শেংপা ফংজদ্ৰবা অঙাং কয়া পৱিফ্ফাদা মায় পাৰুহৌদ্ৰবা কয়গীদি খনবীদবা অদুগা অফবা মহৈৱোয় কয়াদনা মনী পীৰা অমসুং পুন্নিং খৌগৎপা কয়া তৌৰা অসি ফৈ অতুসু অদুম তৌবীৰা কায়দে অদূৱ মায় পাৰুহৌদ্ৰবা কয়গীদি কৱম তৌৱগা কৰি খমৱগা

মিনিষ্টৱ ওফ ষ্টেট এদ্যুকেচন এন্দ্ এস সী আৱ টি, শ্ৰী থাংমিনলিয়ন কিপজেনবু মিনিষ্টৱ ওফ ষ্টেট পৰাৱ ওইহনখি।

শ্ৰী ৰাহেংবম নিপামচাগী অহানবা মিনিষ্টি অসি ফেব্ৰুৱাৰী ২০০০গী জেনৱেল ইলেক্সন ফাওবা লৈখি। মহাক্কা অহানবা মিনিষ্টি অসিদা থোকখিবা যৌদোক ৰাখোকশিংগী মনুংদা পনবা তাৱবদি কুমজা ১৯৯৮গী ফেব্ৰুৱাৰী ১২ অমসুং ১৩গী লোল্লা অইং নোংয়াইদা অংখাদগী য়ুমলেম্বম সনামচা হায়বা মহৈৱোয় অমা ১৭শুৰা ৱাজপুট ৱাইফলনা ফাশ্ৰগা মফম মৱাং খঙখিদবগী ৰাথোক, গুগষ্ট ২৯, ১৯৯৮দা কাৰুখেল অখাম লৈকায়দা পুলিস কম্মান্দোশিংনা নোংমৈ কাপ্পদা নাগালেণ্দ পুলিসকী মীওই অনী, ৱিটয়াৰ্ড মেজৱ সাইজা য়াওনা মীওই মঙা শিখিবা, নাগালেন্দগী এক্স স্পিকৱ থেবুচোনা থিনা শোকখি। নবেম্বৰ ২, ১৯৯৮দা কাৰুখেল যৌদোক্কা মৰী লৈননা নাগালেন্দগী লূপশিংনা মণিপূৱ লৈঙাকপু যৌদোক্কাগী যৌদাং লৌনবা অমদি অটৈ দাবীদা য়ূফ্ফম ওইদুনা দিমাপূৱ লম্বীদা ব্লোকেদ চখবা হৌখিবা অসিনচিংবা নুংগুইতবা যৌদোক কয়া থোকখি।

অমৱোমদা, দিসেম্বৰ ১৭, ১৯৯৮দা ১৩শুৰা এসিয়ান গেমসতা মণিপূৰণী দিফ্ফুনা উজবেকিস্তানগী টিম্বুবু থিন্দুনা ব্লেণ্টাম ৰেট বোল্লিং টাইটল লৌখি।

মণিপূৱ পুম্মক দিফ্ফুগী মায় পাৰুপদা হৱাউ মথৌই কানদুনা পালন তৌনখি।

দিসেম্বৰ ২৩, ১৯৯৮দা চিংমৰোং থোংনাং কাৱন্ত্ৰগী লমলোং থোং ফাওবা দিফ্ফু ৰোদ হায়না মমিং থোল্লগনি অমদি লুপা লাফ ১৪ ৱোমগী ভেলু ওইবা লাঙ্গোল গেমস ভিলেজ্গী কেটাগোৱি এগী য়ুম অমা দিফ্ফুা পীৱগনি হায়না চীফ মিনিষ্টৱ ৰাহেংবম নিপামচানা লাউথোকখি।

এপ্ৰিল ২৮, ১৯৯৯দা চীফ মিনিষ্টৱ শ্ৰী ৰাহেংবম নিপামচানা লৈবাক মীয়াম্মা ঈশিং ফংদবগী অৱাৰা কোৰ্কাৱা নোং চুববা ষণবী ১৮ শঙ্কোম শুমদু